

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Sebastiani Henrici Penzingeri, Consistorialis
Passaviensis, Decani, & Parochi in Trauttmanstorff ad
Laitam Bonus Ordo Triplicis Formatae Concionis Moralis In
Omnia Festa Sanctorum In Amplissima ...**

Penzinger, Sebastian Heinrich

Solisbaci, 1698

In Festo S. Matthæi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51763](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51763)

 IN FESTO S. MATTHÆI
 APOSTOLI.

CONCIO PRIMA.

Vidit hominem. Matthæi cap. 6.

Quos Deus respicit, hos erigit.

Textus.

Thema.

Rerius Valerianus lib. 14. titulo: Oculi Divum narrat, *Exordium.*
 Ægyptios pro Deo Basiliscum coluisse, si nunc Basiliscum oculis apertis se intuentem conspexerant, fausta sibi utpote à Deo intuiti, promittebant, sin oculis clausis Basiliscum viderunt, mala imminencia timebant: audiamus verba Pierii: *Hunc simul atque oculis apertis proferebant, universâ letitiâ, atque hilaritate profundebatur, perinde ac si Deoram oculi eos aspicerent, opemque presentem omnibus pollicerentur: quod si clausis cum oculis intulissent, ibi tam omnia mærore, ac luctu confundi.* Quod Ægyptii de Deo suo sibi imaginabantur, hoc in veritate evenit in DEO vero ac unico, nempe, quos Deus respicit, intuetur, favoribus, gratiis, ac benedictionibus replet, ac ditat; audiamus textus: *Illuminet vultum suum supernos, & misereatur nostri, ut cognoscamus in terrâ viam tuam, & in omnibus sentibus salutare tuum.* Psalmo 66. *Oculi Domini super timentes eum, ut eruat à morte animas eorum, & alat eos in fame.* Pl. 32. & 31. promittit Deus: *Intellectum tibi dabo, & instruam te in viâ hâc, quâ graderis, firmabo super te oculos meos.* De his oculis divinis ulterius canit David Pl. 24. *Respice me, & miserere mei.* Adeò ut respici à Deo oculis benignis intueri, idem sonet secundum Hebraum, & Pagninum: *quàm, suaviter consulere: secundum Ariam Montanum:*

Textus Sacra
Scriptura.

(Hh) 3

In opti-

- In optimum cogitare, & intendere. Secundum S. Hieronymum, consultare in bonum, ac prosperum eventum. Audiamus nunc quoque Patres: Non te sic spectat Deus in agone certantem, ut populus aurigam, clamare enim novit, adjuvare non novit. Vir res subministrare non potest, homo enim est, non Deus; Hic enim forte dum spectat, plus laborat sedendo, quam ille luctando, Deum quando spectat certatores suos, adjuvat eos invocantes. scribit S. Augustinus ferm. 25. de tempore: Quid boni defuit presente omnipotente Deo, tum provenerunt cuncta bona; inquit Philo lib. 1. de migrat. Abrahæ, & iterum lib. de agricult. Impossibile est, deesse commodum aliquod, ubi Deus presidet, solitus plena, perfectaque bona, largiri rebus omnibus. Optimè S. Cyrillus Alexan. lib. 3. in Joannem: Cedit omnis perturbatio, cunctaque pericula desinunt, cum Christus adsit. Beati redduntur, ad quos propitius respicit Deus, quoniam intuitus ejus beneficium est. scribit Cassiodorus in Ps. 10. Conformiter S. Petrus Chrysologus Serm. 35. Hoc universitas sentit, ex usu de felicibus dicendo: Vidit illum Deus. Sic & Salvianus habet lib. 2. de gubernat. Dei. Aspicere justos homines Deus dicitur, utique ut conseruet, & protegat, aspectus divinitatis munus est conservationis humane. Quid est respicere Deum, (quærit Sanctus Gregorius lib. 30. moralium cap. 3.) nisi ab iniquitate in melius commutare, convertit namque, quem respicit Deus. Hinc Venerabilis Beda in cap. 26. Matth. scribit: Respicere Dei, est misereri, ideo respectus divina misericordie est nobis necessarius. Concludo cum Tito Bostrensi in Catena Divi Thomæ: Respici à Deo, sufficit ad salutem. DEI gratiâ invocatâ, desuper Conceptus audiamus.*

CONCEPTUS I.

- firmatio.* Academicus cœlum tot oculis quot luminaribus terram intuens hoc lemmate notavit: Dum spectat, dirat: sole, luna, & stellis

& stellis, inquam, dum terram spectat, intuetur, & terram ditat, frugum abundantiam divitem reddit. Non aliter Deus cœli Dominus, dum terram, terrestria hæc & sublunaria clementer aspiciat, & intuetur, unâ suo clementi aspectu ditat, abundare facit, fructuum suavitate, & dulcedine, pace, & tranquillitate, aëris sanitate, & salubritate: ita Philo lib. de agriculturâ: *Impossibile est deesse commodum aliquod, ubi Deus presidet, solitus plena perfectaque bona, largiri rebus omnibus.* Exemplum sint filii Israel, de quibus David Ps. 104. *Eduxit eos cum argento & auro, & non erat in tribubus eorum infirmus &c. Expandit nubem in protectionem eorum, & ignem, ut luceret eis per noctem, petierunt, & venit coturnix, & pane cœli salutavit eos, dirupit petram, & fluxerunt aqua, abierunt in sicco flumina &c. Et eduxit populum in exultatione, & electos suos in letitia, & dedit illis regiones gentium, & labores populorum possederunt &c.* Videamus in specie Dei largas benedictiones: *Dominus enim Deus tuus introducet te in terram bonam, terram vivorum, aquarumque & fontium, in cuius campis & montibus erumpent fluviorum abyssi, terram frumenti, hordei, ac vinearum, in quo ficus & malagranata, & oliveta nascuntur, terram olei, ac mellis, ubi absque penuria comedes panem tuum, & rerum omnium abundantiam perfrueris.* Deuter. cap. 8. & iterum cap. 28. *Faciet te Dominus Deus excelsiorem cunctis gentibus, quæ versantur in terrâ, venientq; super te universa benedictiones ista; benedictus tu in civitate, & benedictus in agro; benedictus fructus ventris tui, & fructus terra tua, fructusque jumentorum tuorum, greges armentorum tuorum, & caula ovium tuarum. Benedicta horrea tua, & benedicta reliquia tua; benedictus eris ingrediens, & egrediens.* Unde Israël, & in specie terræ Chanaan, tanta divitiarum benedictionum rerum omnium prosperitas, & abundantia? Dicit causalem liber Exodus cap. 2. & Deuter. cap. 11. *Respexit Dominus filios Israël. Quam (terram & populum inquam) Dominus Deus tuus semper invisit, & oculi illius in eâ sunt à principio anni usque ad finem ejus.* Deuter. 11. Aspectus Dei tam felices fecit Israelitas, tam fructiferam reddidit patriam

patriam, solum, & terram: terram manantem lac & mel. *Deus dum spectat, dicit: Audiatur Genebrardus commentando in Ps. 47. Fluebat lacte & melle, non quidam loci natura, sed Dei benedictione de cælo spectans pluvias, quam Dominus Deus inrusebat, & oculis suis intuebatur à principio Anni usque in finem.*

CONCEPTUS II.

Annalibus æternis inscribi, ac tabulis marmoreis indelebiter insculpi David præcipit Ps. 101. *Scribantur hac in generatione a terâ, & populus, qui creabitur, laudabit Dominum;* quid illud tam memorabile, tam magnificum? nominat illud David: *Respexit de excelsis Sancto suo, Dominus de cælo ad terram prospexit.* Et hoc sit tam memorabile, tam beneficum? Deum de cælo ad terram prospicere? ita est: cum spectat, dicit. An non populi Israelis multiplicatio numerosissima in terrâ Ægypti memorabile, ac ingens beneficium? audire libeat Exodi cap. 1. *Filii Israel creverunt, & quasi germinantes multiplicati sunt, ac roborati impleverunt terram.* Undè tantum multitudinis robur? dicit sacer textus Levitic. 26. *Respiciam vos, & crescere faciam.* Aspectus benignus Dei filios Israel multiplicando roboravit; Abel benedictus à Deo, causa: *Respexit Deus ad Abel.* Genes. 4. Quæ creatura magis benedicta, quàm B. V. Maria? causa: *Respexit humilitatem ancille sue.* Luca 1. Quàm benedictus ac felix hodiè Matthæus, et peccatore fit justus, ex telonario Apostolus, Evangelista, ac Sanctus Dei. Causa: *Vidit hominem sedentem in telonio;* aspexit eum Christus Dei Filius: quàm optimè S. Gregorius Papa: *De cælo ad terram aspexit, ut cælum fieret, qui terra fuit.* Verissimum est: *Deus dum spectat, dicit.*

CONCEPTUS III.

Joannes Ferrus fortunæ effigiem hoc Lemmate donavit: *Aspectu beat.* Quem fortuna aspicit, beatum facit, & felicem: Certissimum hoc est de benigno Dei aspectu, & intuitu; *Aspectu beat.*

beat. Beati redduntur, ad quos propitius respicit Deus, quoniam intuitus ejus beneficium est. ita Cassiodorus in Ps. 10. Noverat hoc afflictus ille parens Lucæ cap. 9. Pater infelix erat, cujus filius à spiritu maligno gravissimè cruciabatur: *Et ecce spiritus apprehendit eum, & subito clamat & elidit, & dissipat eum cum spumâ, & vix discedit dilanians eum.* Descendente JESU de monte in turba hominum immixtus hic afflictus pater, Salvatori occurrit, supplices ad divinum hunc medicum fudit; desideratis fors audire quâ in formâ? fors ita perorat: O suavissime Domine, ecce filius unicus, quem habeo, maligno cruciatur spiritu, enixè rogo, tuâ divinâ potentiâ, liberare eum, & curare digneris, ô impone ei manum, ut hic nefarius fugiat spiritus, impera, ut abscedat: non his perorat formulis, inusitato utitur modo: *Magister obsecro te, respice in filium meum.* Non orat, ut nefario spiritui imperet abutitur, non precatur manus filio imponat, ut salvetur, non supplicat specificis verbis, filium à Diabolo ut liberet, ac sic felicem, ac beatum reddat; solum precatur, filium suum aspiciat, *obsecro te, respice in filium meum.* Certus hic parens, JESUS clementer aspiciat filium suum, & fugiet nefarius spiritus, liber à maligno hospite, filius ter felix, & beatus erit: *Aspectu beat.* Desuper doctissimè Titus Bostrensis in Cat. S. Thomæ: *Sapiens hic videtur esse, non enim dixit Salvatori, fac hoc vel illud, sed respice, hoc enim sufficit ad salutem. Respicere enim Dei, est misereri.* inquit Beda in cap. 26. Matth.

CONCEPTUS IV.

Jacob Genes. 49. oculos Judæ filii sui dilaudans, pulchriores vino esse dicit: *Pulchriores sunt oculi ejus vino.* Quid hic mysterii latet? volunt Doctores, Jacob, cum de filio suo Juda differeret, propheticè locutum fuisse de excellentia Messîæ, quem ille tam avidè desideravit videre in carne, & quia prævidit in spiritu, quod oculi Christi Domini, maximos operaturi essent effectus, vino sacratissimos oculos comparat: sed cur vino? vino subscribere valeo: *Dat robur ac vires,* conformiter verbis Salomonis Prov. 31.

Pars II.

(II)

Vinum

Vinum his, qui amaro sunt animo; oculi Dei ergo optimè comparantur vino, uti hoc dat vires & robur, ita clemens intuitus Dei, vires addit, roborat, animat, vivificat. Aspectus enim divinitatis propitiæ, munus est conservationis humanæ. inquit Salvianus lib. 2. de gubernat. Dei, & Psalmista teste: Oculi Domini super timentes eum, ut eruat à morte animas eorum, & alat eos in fame. Pl. 32.

CONCEPTUS V.

Struthionem ajunt ob gravitatem corporis, ovis non infidere, sed solis calori exposita ova fixissimè tamdiu intueri, donec pulli prodeant; Academicus inscribit Lemma: *Format obtutu*. Hoc rectissimè de clementi Dei intuitu prædicatur; *format obtutu*: quos Deus clementi oculo aspicit, hi prodeunt recentes pulli, regenerandi in vitam æternam; exemplum sit Nathanaël. *Quia te vidi sub ficu, credis.* Joannis 1. Ecce fidei, quæ vita est animæ, initium, principium, & origo, adscribitur Filii Dei clementi aspectu; salus quàm maxima Zachæo obtigit: *Eò quod & ipse sit filius Abrahæ*, Zachæi vitæ spiritualis initium, ac animæ salutis fundamentum, constitit in clementi Jesu intuitu, & aspectu Zachæi: *Suspiciens Jesus, vidit illum.* Lucæ 19. Mundus miratur, quòd Dismas famosus latro in ultimâ vitæ horulâ cælo generatus, filius factus sit vitæ æternæ: *Hodie mecum eris in Paradiso.* Unde tanta salus & felicitas huic latroni? Narrat Joannes cap. 19. *JESUS autem inclinato capite tradidit spiritum.* Quæstio nunc est, ad quam partem Jesus caput suum venerandum reclinaverit: an versus dexteram, vel sinistram partem? communis est responsio: quod ad dexteram partem, in quâ parte hic latro pendebat; retendo ergò Jesus sacratissimum caput suum ad partem dexteram, versus latronem Dismam, consequenter & oculos suos ad hunc hominem defixos habuit, Dismam aspexit, intuitus est, & ultimus hic Jesu aspectus, Dismam format cœli civem, filium, ac heredem vitæ æternæ. *Format obtutu*: optimè Cassiodorus: *Beati redduntur, ad quos propitiis respicit Deus, quoniam intuitus ejus beneficium est.*

CON-

CONCEPTUS VI.

Soli radios suos in frigidam glaciem defigenti, quia in aquam resolvitur & defluit, Academicus hoc lemma subscripsit: *Solvit dum videt*, revera Sol Justitiæ Christus JESUS, frigidos peccatores, quos clementer aspicit, videt, protinus in pœnitentiæ lachrymas resolvit, diffuere facit. Testis est S. Petrus: hic in atrio Pontificis negat suum charissimum Magistrum: *Non novi hominem*. Ad primam negationem non flet, non pœnitet Petrus, frigidus perseverat: Negat secundò, nondum scelus deplorat: Negat tertio, & hic resolvitur glaciale cor in amaras pœnitentiæ lachrymas: *Exiens flevit amarè*. Cur sicut ad tertiam negationem, non etiam ad primam Petrus contritus est? Ad primam negationem commissam non est intuitus JESUS Petrum, non etiam ad secundam, tertiâ negatione factâ inquit S. Lucas cap. 22. *Conversus Dominus respexit Petrum*, & vix Dominus, hic sol divinus radiis oculorum suorum, hanc frigidam glaciem, Petrum videt; *solvit dum videt*, dissolvit, inquam, in amarissimas pœnitentiæ lachrymas. Difertè hic S. Ambrosius lib. 10. in Lucam: *Negavit primò Petrus, & non flevit, quia non respexerat Dominus; negavit secundò, non flevit, quia adhuc non respexerat Dominus; negavit tertio, & respexit Petrum, & ille amarissimè flevit: quos Deus respicit, plorant delictum*.

O misericordissime Deus ad genua provolutus inclamo misericordiam tuam, cum S. Ambrosio mox citato: *Respice in nos, & miserere, respice Domine JESU, ut sciamus nostrum deslere peccatum*; ut cum S. Matthæo à te Deus sincerè conversi, pœnitendo, electi fiamus.

Amen.

(Ii) 2

IN FESTO

IN FESTO S. MATTHÆI APOSTOLI.

CONCIO SECUNDA.

Textus. *Vidit hominem sedentem in telonio. Matth. 6.*

Thema. Divitiæ, aurum, & argentum, faciunt divites in sceleribus confedere, sicque damnari.

Exordium.

Talanta, Virgo velocissima erat pedibus, ac cursu, hanc tamen retardavit, quo minus metam attigerit, Hippomanes, aureis pomis, quæ currenti Atalantæ in via objecit, quibus levandis occupata, metam non attigit, bravium deperdidit: Academicus emblemata subscribit: *Retenta ab auro.* Atalantæ nomine animam intelligo, quam Stygius Hippomanes auro divitiarum, ac opum, a cursu virtutum retardat, quo minus metam felicitatis attingat, sed communiter bravium vitæ æternæ deperdat. Agnoverat hoc sapientissimus Salom. qui de divitibus mundi scripsit, *Eccles. cap. 10. Nihil est iniquius, quàm amare pecuniam, hic enim animam suam venalem habet: ubi sunt, qui thesaurizant argentum & aurum, in quò confidunt homines? ad inferos descenderunt.* Baruch cap. 3. *Si dives fueris, non eris immunis à delicto, Eccles. 11. multos perdidit aurum & argentum, & usque ad cor Regum extendit: ibidem. Aurum & argentum vestrum arugine vitiatum est, & arugo eorum in testimonium vobis erit, & exedit carnes vestras, sicut ignis, thesaurizastis vobis iram in novissimis diebus.* Jacobi cap. 5. *Facilius est camelum intrare*

*Textus Sacra
Scriptura.*

Eccles. cap. 10. Nihil est iniquius, quàm amare pecuniam, hic enim animam suam venalem habet: ubi sunt, qui thesaurizant argentum & aurum, in quò confidunt homines? ad inferos descenderunt. Baruch cap. 3. *Si dives fueris, non eris immunis à delicto, Eccles. 11. multos perdidit aurum & argentum, & usque ad cor Regum extendit: ibidem. Aurum & argentum vestrum arugine vitiatum est, & arugo eorum in testimonium vobis erit, & exedit carnes vestras, sicut ignis, thesaurizastis vobis iram in novissimis diebus.* Jacobi cap. 5. *Facilius est camelum intrare*

intrare per foramen acūs, quàm divitem introire in regnum cœ-
 lorum. Matth. 19. Patres audiamus: *Qua est illarum anima-* SS. Patres.
rum insania, amittere vitam, appetere mortem, acquirere au- S. Augustin.
rum, & perdere cœlum; inquit S. Augustinus de verbo Domi-
 ni. Et alio in loco: *Divitias invenisti, requiem amisisti.* S. Bern- S. Bernardus
 ardus in quodam Serm. habet: *Divitiarum amor insatiabilis,*
longè amplius torquet animam, quàm refrigeret usu suo, quarum
acquisitio quidem laboris, possessio timoris, amissio plena doloris S. Chrysof.
invenitur. Qui pecunie servit, & presentibus compedibus con-
stringitur, & futuris paratur. docet S. Chryostomus hom. 9.
 super Matth. & iterum hom. 2. de verbis Isaiæ ait: *Aurum ni-*
hil est aliud, quàm terra rubra, perindè anima, qua se auro,
argenteove congregando, & congregando devorvit, ab iisdem pon-
deribus depressa, ad inferiorem locum in æternum crucianda de- Paschasius.
voratur. Mammona (Syræ interpretatione) divitiæ dicuntur,
quibus servire, Deum negare est. scribit Paschasius. *Aurum est,*
quod innocentissimas corrumpit animas, acutissimè excæcat ocu- Anonymus.
lorum pupillas, justissimas manus catenis constringit, generosissi-
ma sibi corda subjungat. Anonymus apud Mansi disc. 15.
 num. 7. *Sunt laquei (divitiæ) malè acquirendo per fœnus & ra-*
pinam, furtum, fraudem; servando sunt laqueus immisericordiæ, Hugo Car-
& impietatis; in amittendo sunt laqueus desperationis. ita Hugo
 Cardin. in 1. Tim. *Dum Christus Lucæ 16. dicit: Homo quidam,*
& nomen non exprimit, significare voluit, quod Dives ille ignorat S. Bernardus.
ur in Paradiso, ubi stabat Christus, quia in Paradiso ignoratur Senens.
nomen avari amatoris mundi, & divitiarum. scribit Bernardus
 Senens. tom. 4. serm. 16. part. 1. *Aurum natura grave*
gravius sit avaritia nimis, hinc est, quod plus habentem depri- S. Chrysof.
mit, quàm ferentem, & vehementius aggravat corda, quàm
corpora. docet S. Petrus Chrysologus Serm. 29. *Invocatâ Dei*
gratiâ pergam Conceptibus.

CONCEPTUS I.

Confirmatio.

Primo Regum cap. 14. bis sacer textus repetit, mirum quid in castris Israelis contigisse; *Et factum est miraculum in castris, & per agros &c. & accidit quasi miraculum à Deo.* Quid est illud mirum ac stupendum? quod in castris evenit? desuper impendit, atque adeò mirentur Israelitæ, ut duplex miraculum factum affirmet? Exprimit sacer textus: *Sedent Hebræi, qui fuerunt cum Philisthim heri, & nudius tertius, ascenderuntque cum eis in castris, reversi sunt, ut essent cum Israel.* Transierat quondam ad Philistæos unus, & alter Judæorum, inque terra Philistinorum opes & divitias congregaverunt, possessiones acquirerunt, peramplè ditati sunt; quod omnes has possessiones, opes & divitias nunc dereliquerint hi transfugæ, ac ad patrias leges, ad cultum veri Dei transierint; pro duplici miraculo, ac factò mirò mirando à S. Scriptura prædicatur. Sic vult Abulensis quæst. 17. *Habebant in terra Philistinorum facultates suas, sciebant enim, quòd si converterentur ad hostes, perderent omnia, quæ habebant in terrâ Philistinorum &c.* Quod nunc divitias & opes deserant, ut ad salutem animæ, veram fidem, & cultum Dei iterum perveniant, hoc duplex est miraculum, quasi opus stupendum: quasi miraculosum sit, divitem pro salutè animæ suæ divitias contemnere, derelinquere, spretis divitiis, Deum, verum cultum, religionem, ac virtutem quærere, & inhærere. *Profecto, aurum est mentis insania, animi amentia, utque amentis furore acti, vitæ non consulunt, nec salutis, ita divitiarum cultores, Dei, & salutis suæ obliviscuntur, auro delusi, & excecati.* concludit citatus Abulensis. Si ergò contra ordinariè mundi cursum contingit, quod dives spretis opibus Deum colat, animæ suæ salutem quærat, certò duplex miraculum accidisse censendum est; tam periculosa, ac difficilis est salus divitis, ac pecuniæ inhiantis. Hinc capio verba S. Hieronymi quæst. 4. in Genesin.

CON-

CONCEPTUS II.

Quando magnus Patriarcha Abraham exivit ab Ægypto, refert sacer textus, quòd dives indè discesserit. Genes. 13. *Erat autem dives valde Abraham in possessione auri & argenti.* Desuper miratur S. Hieronymus: quomodo fieri potuerit, ut Abraham tam dives ex Ægypto discesserit: *Quomodo potuerit exiens de Ægypto fuisse dives valde.* Verba sunt S. Hieronymi: cur quæso quasi mirum, & miraculum reputat S. Hieronymus, quòd Abraham, licet dives valde, multum auri & argenti possidens, tamen ex Ægypto exierit? Ægyptum deseruerit, & in terram electam pervenerit? Ægyptus regio, & sedes erat scelerum, hoc ergò erat mirum, & miraculum reputat S. Hieronymus, dives licet Abrahamus fuerit, tamen Ægyptum, iniquitates, & scelera fugerit, delicias & voluptates contemnens, Deo virtuosè adhæserit, viam virtutum ambulaverit; dives electam patriam, cœlorum regnum possidendum inquisiverit, cum alios divitiæ possessores suos non nisi in Ægyptum peregrinari faciant, in vitia & scelera conjiciant, à via salutis impediunt, ac retardent, juxta dictum Eccles. 11. *Si dives fueris, non eris immunis à delicto.*

CONCEPTUS III.

Job, à Deo in faciem Sathanæ justus, ac servus, Numen verum colens, deprædicatur: *Nunquid considerasti servum meum Job, quòd non sit ei similis in terrâ.* Job. cap. 1. Quid ad hæc Dæmon? hæsitat; tam justum, ac sanctum esse Jobum, ut æterna Veritas descripsit, Sathan non assentitur; undè audax tentator, & de Jobo sibi facilem victoriam promittit; eum in nefanda scelera brevi inducturum confidit: quas rationes & motiva habet Dæmon, quòd de sanctitate & justitiâ Jobi cunctetur, & dubitet, contra Jobum sibi facilem victoriam promittat? ratio, de sanctitate Jobi cur dubitet Dæmon, erant divitiæ & possessiones, quibus Jobum abundare noverat: *Nonne tu vallasti eum, ac domum ejus, universamque substantiam per circuitum.* Quasi dicat: nunquid

quid

quid Job auro, argento, aliisque abundat opibus: dives ut sit, & adeo justus, ac timoratus vivat, combinare non valeo, cum divites quasi semper adhuc sceleratos, perversos invenerim. *Quis contendat, ait gravissimus hic Pater Hieronymus: fieri non posse, ut tanta sanctitas, quanta de Job predicabatur, cum tanta divitiarum copiâ bene consentiat.* Testem produco hominem illum Matth. cap. 19.

CONCEPTUS IV.

Venerat homo quidam ad Salvatorem, desiderans in discipulum assumi: non est voluntati contrarius optimus Magister; hinc respondet homini illi: *Vade, vende quæ habes, & da pauperibus, & veni, sequere me:* hæc inaudiens; inquit Evangelista: *Abit tristis,* tristitia hæc, vitæ perversitatem, ac morum corruptionem significat; abiit tristis, & nunquam amplius reversus legitur, dicat causam Scriptura: *Erat habens multas possessiones.* Dives erat, auro & argento inhiabat, divitiæ hunc hominem in tantum imbuerunt, mores corrupuerunt, salutem periclitantur æternam. Innuebat hoc suavissimus Magister ad abitum hominis hujus, ad discipulos conversus, ait: *Amen dico vobis, quoniam dives difficile intrabit in regnum cælorum; facilius est camelum per foramen acus transire, quàm divitem in regnum cælorum;* Subintrat in hæc verba S. Hieronymus: *Hoc dicto ostenditur, non difficile esse, sed impossibile; si enim quomodo camelus non potest intrare per foramen acus, si dives non potest intrare in regnum cælorum, nullus divitum salvus erit.* Divitiæ à salute detinent, perdunt, ad interitum implicant.

CONCEPTUS V.

Absolon crinibus suis, ut fune exitiali periit. 2. Regum 18. Crines & nexus fuerunt, quibus implexus in quercu, infelix exspiravit. Manus liberæ habebat Absolon, gladio accinctus erat, cur hunc non evaginat, manus extendit, crines aut digitis solvit & expli-

& explicat, aut gladio & ense rescindit, sicque se ab interitu salvet & liberet; nullo prorsus utitur remedio, quasi fatuus ac stolidus, morte infami desit: quomodo crines adeo nocuerunt, capillatus Absolon, quomodo adeo salutis suæ immemor, quasi delirans moritur? rationem dat Hugo Cardin. in hunc locum, per cæsariem, crines, ac capillos Absolonis, mundi divitias, ac superflua intelligens: *Cæsaries Absolon divitiae sunt hujus mundi*: verba sunt Hugonis, hanc cæsariem, divitias legitur Absolon in vitâ suâ perquam sollicitè curâsse, & annuè auxisse, patet lib. 2. Regum cap. 14. *Tondebat capillum, quoniam gravabat eum cæsaries &c. ponderabat capillos capitis sui ducentis siclis pondere publico.* Totus ergo in terrenas opes, in augendas divitias Absolon immersus erat, cum etiam capillos annuè tondere, & publicè divendere curaverit: infert nunc Menander apud Stob. *Ubi stultæ divitiæ potestatem nactæ sunt, illos etiam, qui sapere videntur, stolidos reddunt.* Divitiæ, & superflua mundi, Absoloni, nexus & funes fuerunt, quibus intricatus, stolidus, & insipiens perivit: subsumit S. Bernardus apud Thylm. *Laqueus Diaboli, divitiæ sunt hujus sæculi. Divitiæ ita nocent, ut mergant homines in interitum corporis, & perditionem animæ.* docet S. Anselmus. Conformiter dictis Apostoli 1. ad Tim. cap. 6. *Qui volunt divites fieri, incidunt in tentationem, & in laqueum Diaboli, & in desideria inutilia, & nociva, qua mergunt homines in interitum.*

CONCEPTUS VI.

Christus Dominus ut peccatum redimeret, peccatoris personam gessit: *Formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, & habitu inventus ut homo.* Ad Philip. cap. 2. Spinis punctus, & coronatus est: *Imponunt ei plectentes spineam coronam.* Marci 15. Etiam purpura indutus est: *Induerunt eum purpura.* Marci 13. Purpuram, quâ indutus est JESUS, iterum exiit: *Exuerunt eum purpura, & induerunt eum vestimentis suis, & educunt illum, ut crucifigerent eum.* Matth. 27. Spinis, quibus punctus,

Pars II.

(Kk)

ctus,

ctus, ac coronatus est, amplius IESUM deposuisse non legitur; au-
diatur Origenes in Catena ad Matth. cap. 27. *De chlamide quidem
scriptum est, quoniam denuò exspoliaverunt eum, de coronâ au-
tem spineâ nihil tale Evangelistæ scripserunt.* Cur cum spineâ
coronâ mori voluit IESUS? Spineâ, ipso Salvatore interprete: divi-
tias mundi denotant: *Quod inter spinas cecidit, hi sunt, qui
audierunt, & à sollicitudinibus & divitiis &c. suffocantur.* Luc. 8.
Si per purpuram superbos, per spineam coronam, divitiis huius
mundi penitus addictos, immerfos homines, Christus expressit,
spinis punctus, laceratus, cruentatus mori voluit IESUS, ad indi-
candum: quod qui divitiarum curis, & anxietatibus detinentur
in vita, tales & remanere in mortis articulo, affectum ad divitias
& opes, quem semel assumpserunt, & in corde radicare permis-
erunt, nunquam deponent, hinc divitiarum amore intricati, mi-
nimè animæ salutem etiam in agone cogitant, sed quasi fatui, ac
stupidi, unice in divitias & opes intenti, cum vitâ, & animam per-
dunt. *Quam in vita spineam coronam habuit, in morte retinuit,
ut nos doceret Dominus, sæpè homines divitiis in vitâ lacerari,
& in morte iisdem durissimè pungi.* Concludit doctissimus Na-
xera in lib. Regum cap. 18. §. 20.

CONCEPTUS VII.

Alcuinus textum Prophetæ Habacuc cap. 3. *Pro iniquitate,
vidi tentoria Æthiopia:* ita vertit: *Pro iniquitate, id est, pro di-
vitiis captandis, vidi homines factos tabernacula nigredinis.* Di-
vitiis sectantes nigris Æthiopibus comparat: cur hoc? notum est
Æthiopis nigredinem adeò agglutinatam esse, ut nulla aqua, nul-
lum lixivium, quantumvis calidum & forte, eam possit diluere;
ita nigredo peccatorum, desideriorum inutilium, agglutinata est,
divitias & opes anhelantibus, & multiplicantibus, opulentis ac di-
vitibus, ut incurabiles dixeris; juxta illud Jerem. 13. *Sì Æthiopi
potest mutare pellem suam, & vos poteritis benè facere, cum se-
ceritis malum.* Quam benè Seneca lib. 3. de ira cap. 31. *Circa
pecuniam plurimum vociferationis est, hæc fora fatigat, patres,*
libe-

liberosque committit, venena miscet, gladios tam percussoribus, quam legionibus tradit, hæc est sanguine nostro delibuta, propter hanc uxorum, maritorumque noctes strepunt litibus, & tribunalia Magistratum premit turba, Reges sæviunt, rapiuntque. Sicut viscus aviculæ utramque alam constringit, ut sursum ferri nequeat, ita cupiditas pro fluxis divitiis, & opibus, intellectum, & voluntatem detinent, constringunt, ne sursum ad Deum ferantur. Sicut terra, quæ aurum producit, ad cætera omnia sterilis est, ita anima auri cupida, ad nihil aliud, nisi ad illud coacervandum utilis est. Sicut luna, ut plena est, patitur Eclipsim, & tunc maximè à sole distat, ita homo tunc maximè obscuratur, & à Deo recedit, cum divitiis est plenus.

CONCEPTUS VIII.

Marcus cap. 5. narrat, crudelissimè à Dæmone cruciatum hominem, Jesu obviam occurrisse, quem misericorditer Christus liberavit: *Occurrit de monumentis homo, in spiritu immundo, qui domicilium habebat in monumentis, & neque catenis jam quisquam poterat eum ligare, quoniam sæpè compedibus, & catena vinculus dirupisset catenas, & compedes comminuisset, & nemo poterat eum domare, & semper die ac nocte, in monumentis, & in montibus erat clamans, & concidens se lapidibus.* Hunc miserabilem hominem Dominus clementissimus à nefario spiritu liberavit: *Exi immunde spiritus ab homine isto.* Audito hoc nuncio, quòd Diabolus pulsus sit ab homine isto, Gerasenorum cives exeunt, videre miraculum: *Veniunt ad Jesum, & vident illum, qui à Demonio vexabatur, sedentem, vestitum, & sanæ mentis, & timuerunt.* Titus Bostrensis apud S. Thomam, hominem ad Christi Domini pedes, gratitudinem suam profitentem insedis testatur: *Viderunt sedentem juxta pedes, à quibus natus erat salutem, quem antea nec catena compescere poterant, vestitum, & sanæ mentis, qui continuò nudus erat, & obstupuerunt.* Notare libeat; Gerasenorum cives non obstupescunt exisse

(Kk.) 2

Dæmo-

Dæmonem, sed obtupestunt, hominem illum ad Christi pedes confedere; contrarium deberent mirari, quod hic homo liberatus sit à Dæmone, quod rabidus, ad sanam mentem redierit, quod longo tempore infirmus, modo valens in integrum sit curatus, hoc non mirantur, unicum stupent, quod ad pedes JESU hic homo resedeat. Cur hoc tantum mirantur ac stupent? quod sedeat ad pedes JESU? S. Augustinus in Catena testatur: hunc hominem fuisse divitem & opulentum, nobilem, & clarioris familia, sedere ad pedes Christi, idem sonat, quod Domini Salvatoris vestigiis inhærere, virtutibus inservire & incumbere, bonam, ac piam vitam agere; stupent ergò, ac mirantur Geraseni, non quia liber hic homo à Dæmonio est, sed quia sedet ad pedes Christi, quia vitam emendavit, ac in melius commutavit, quasi majus miraculum sit, divitem ad bonam vitam, ad cultum virtutum, ad servitium Dei deducere, quàm Diabolum ab obsessio corpore ejicere, ac depellere.

Epilogus.

Hortor ergò cum Psalmista Psalmo 61. *Divitia si affluant, nolite cor apponere; nihil intulimus in hunc mundum, haud dubium, quia nec auferre quid possumus, habentes autem alimenta, & quibus tegamur, contenti simus.* Finio cum S. Paulo 1. ad Tim. cap. 6.

Amen.

IN FESTO

IN FESTO S. MATTHÆI
APOSTOLI.

CONCIO TERTIA.

Misericordiam volo. Matth. cap. 6.

Textus.

Misericordiæ operibus, ad gratias dandas, Thema,
vel maximè Deus movetur.

Sacra Scriptura exordior thema assumptum: *Misericordia, & veritas te non deserant, & circumda eas gatturi tuo, & describe in tabulis cordis tui, & invenies gratiam, & disciplinam bonam coram DEO. & hominibus. Salomon Proverbiorum 3. 3. Et iterum cap. 22. Prov. 8. 9. Qui pronus est ad misericordiam, benedicetur. Et Prov. 11. Benefacit anima sua, vir misericors. Tandem & Christus fatetur: Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur. Matth. 5. Audiamus Patres: Nulla omninò res est, quæ Dei benevolentiam perinde conciliet, ac misericordia. docet S. Gregorius Nazianz. orat. de paup. amore. *Juvatur co. servus, & gratiam refert Dominus, largitor temporalium, ha. res efficitur æternorum.* inquit S. Leo Papa Serm. de Quadrag. *Beati illi, qui subveniunt miseris, quoniam eis rependitur, ut per misericordem Dominum de miseria liberentur.* S. Augustinus de Serm. Domini. Et iterum hom. super Joannem: *Ante oculos Dei, nunquam est manus vacua à munere, si arca cordis plena est bonâ voluntate. Non memini me legisse malâ morte mortuum, qui libenter opera charitatis exercuit, habet enim multos intercessores, & impossibile est, multorum preces non audiri.* Scri-*

Exordium.

Patres.

S. Gregorius
Nazianzen.

S. Leo.

S. Augustin.

S. Hieronym.

(Kk) 3

bit

bit S. Hieronymus in epistola ad Nepot. *Per misericordiam pauperum, misericordiam paremus, ut possimus esse de penâ liberi, deque salute securi.* perorat S. Chryostomus hom. 8. *Omnis summa Christiane discipline, in misericordiâ, & pietate est, nihil tam commendat, quàm misericordiâ.* concludo cum S. Ambrosio de officiis. Plures Patres qui legere cupit, legat in Dominicali meo super Dominicam 8. Pentec. Concionem tertiam. *Nunc DEI gratiâ invocatâ, in materiam præsentem, audiamus Discursus.*

CONCEPTUS I.

Confirmatio. S. Bernardus tom. 5. §. 6. ex regio Psalmita, misericordi quadruplicem gratiam prædicit: Psalmus David sic habet: *Domine conservet eum, & vivificet eum, & beatum faciet eum in terrâ, & non tradat eum in manibus inimicorum ejus.* *Conservet eum;* indicat gratiam conservatricem, *conservet eum:* id est, Deum ipsum misericordem, & suos, ac sua, à mille infortunis conservabit, *& vivificet eum;* ecce gratiam *longa vita temporalis,* juxta dictum S. Apostoli 1. ad Tim. cap. 4. *Promissionem habens vite, que nunc est; & beatum faciat eum in terrâ:* figuratur gratia *donationis,* cum vita longâ, dabit Deus misericordiâ, divitias, opes, & honores; *& non tradet eum in manibus inimicorum ejus:* ostenditur *gratia liberans:* liberabit Deus misericordem à peccatis, à pœnis, & à malis cunctis. Audiatur S. Maximus hom. 1. de eleemosyna: *Quamvis pollutus, quamvis multis criminibus circumseptus, si eleemosynas feceris, innocens esse capissi, vide ergò, qua sit misericordia gratia: una & sola virtus cunctorum est redemptio peccatorum.*

CONCEPTUS II.

Deus fatetur, & promittit Psalm. 180. *Gloriosa dicta sunt de te, memor ero Rahab:* Magna gratia, si Princeps aliquis, subditi recot-

ti recorderetur, memor vivat, cum alicujus memorem vivere, idem sit ac gratiis fovere: quod nunc Deus promittat se Rahab memorem esse, promittit & gratiis ei additum esse. Si vitam Rahab consideretis, erat hæc fœmina in civitate Jéricho prostituta meretrix, quæ ergo gloriosa dicta de Rahab, ob quæ Deus memorem se ejus vivere, ei benefacere, elargiri gratiam promittit? opus illud gloriosum Rahab, fuit opus misericordiæ, ita liber Josue cap. 2. *Recepit exploratores*, peregrinos suscepit hospitio, omnem bonam voluntatem eis exhibuit, & hoc gloriosum illud factum Rahab, ob quod Deus se memorem promittit esse, gratiâ largissimâ exsolvit, cum hanc Rahab Duci ex stirpe Juda desuper in uxorem elocari ordinaverit, de quâ Tribu Christus JESUS natus est.

CONCEPTUS III.

Magdalena binis vicibus balsamo unxit Christum, in domo Simonis Leprosi, Lucæ cap. 7. & iterum Matth. 26. effudit balsamum quàm odoriferum super caput JESU. Primam unctionem non adeò extollit JESUS, maximè verò deprædicat unctionem secundam: *Ubicunque prædicatum fuerit hoc Evangelium in toto mundo, dicetur quid hæc fecerit.* Quod Deus adeò laudat, & per universum mundum deprædicari ordinat, utpotè maximis favoribus dignum opus æstimatur? unde tanti meriti facta est secunda hæc unctio Magdalenæ? advertite: Prima unctio, in domo Simonis leprosi, unctio fuit charitatis: asserente Christo: *dimixisti multum.* Lucæ 7. Secunda unctio, fuit unctio misericordiæ, & commiserationis, iterum Christo teste: *Mittens enim hæc, unguentum hoc, in corpus meum, ad sepeliendum me fecit.* Sepelire mortuos, est opus misericordiæ; opus ergò misericordiæ Magdalenæ tantum æstimatur, opus misericordiæ, superexaltat charitatem, misericordiæ opera, prima erunt in gradu, prima in præmio.

CON-

CONCEPTUS IV.

Matthæi cap. 25. narratur: Christum venturum Judicem, ita exorsurum suum Judicium: *Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum, à constitutione mundi.* Qui erunt hi benedicti, quæ classis? an charitativi Patriarchæ, Prophetae, Apostoli? an constantes martyres, an castæ virgines? Hi omnes erunt benedicti, sed omnium primi in gradu, in ordine, in numero, erunt misericordes, ut ex textu sequenti patet: *Venite benedicti &c. esurivi enim, & dedistis mihi manducare.*

CONCEPTUS V.

Joannes Apocalypf. cap. 1. narrat: se raptum in cœli gaudia vidisse 7. candelabra aurea, in medio septem candelabrorum aureorum similem filio hominis, qui habebat in dextera sua septem stellas. Filius hominis, quem Joannes vidit, est Christus in gloria. Per 7. candelabra aurea intelligit D. Bonaventura in Dial. salut. titul. 7. c. 4. opera misericordiæ, per stellas, quas in dextera sua Christus portat, intelligit S. Bonaventura misericordes, conformiter dicto Danielis cap. 12. *Iusti fulgebunt sicut stellæ, in perpetuas aternitates.* Stellæ sunt omnes iusti, at hæc differentia, stabunt alii ad latus Christi, misericordes in dextera ejus, in manibus portantur, summè foventur, maxime remunerantur.

CONCEPTUS VI.

Joannes, ut narrat Matth. cap. 11. ablegat suos discipulos ad Christum: *Tu es, qui venturus es &c.* nec ita, nec non respondet Christus, sed hoc disterio remittit nuncios: *Dicite Joanni, quæ vidistis & audistis: Cæci vident, claudi ambulant, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes evangelizantur.* Hæc mera sunt opera misericordiæ, ex his quid aliud

aliud concludat Joannes, quàm me esse Messiam, filium Dei. Opera ergò misericordiæ probant filios Dei. Electi ergò, certo salvi erunt misericordes, & primi, amici intimi, quid amplius, & filii, omnium electorum dilectissimi.

CONCEPTUS VII.

David profugus à facie rebellis filii Absolon, inquit sacer textus 2. Regum 15. *Incedebat per viam olivæ*: cur viam olivæ eligit David? Olivæ symbolum est misericordiæ, teste S. Hieronym. *Oleum de radice amaritudinis, surgit in pabulum luminis, in medicinam vulneris, in refectiorem esurientis.* David in summo rerum discrimine, faventem sibi Deum exoptat, ad hoc intentum suum perfacile obtinendum, gratiam Dei impetrandam, viam olivæ, viam misericordiæ iniit, & saluti consultit, gratiam Dei, & succursum obtinuit de cælo. Optimè citatus purpuratus Pater: *Quod in refectiorem esurientis impenditur, quod curandis vulneribus funditur, via est ad cælum expedita, ad declinandum periculum plana; cælestis gratia redditur misericordi pro usura.*

CONCEPTUS VIII.

Genesis cap. 8. Noë binis vicibus emisit columbam, primâ vice extentâ manu eam in Arcam recipit, quasi præmium dans pro nuncio lato: secundâ vice columba attulit ramum olivæ, & non amplius in arcam recipitur, sed libera in cælum avolare permittitur. Cur secundò Noë columbam in Arcam non recipit? Notate: secundâ vice columba tulit ramum olivæ, qui olivæ ramus misericordiam figurabat, misericordiæ nunciam & latricem columbam, non tam terræ, quàm cœli decent præmia; columba, allato olivæ ramuscule ad arcam non recipitur, sed in cælum libera avolare permittitur, quia per impensam afflictis misericordiam patuit impendenti ad olympum via.

CONCEPTUS IX.

Salomon ad Sancta Sanctorum, in templo illo magnifico fecit duo ostiola specialia: *Fecit in ingressu oraculi duo ostiola de olivis*: 3. Regum cap. 6. Cur duo ostiola de lignis olivarum fecit? olei qualitatem consideremus, oleum lenit, mitigat, pinguefacit, symbolum est misericordiæ; duas portas ad Sanctum Sanctorum, ad oraculum Salomonis ex olivis fecit, discamus: due patentes portæ sunt ad cœlorum regnum, duplicia illa opera misericordiæ, temporalis, inquam, misericordiæ opera, & spiritualis.

CONCEPTUS X.

Prædicat Paulus 1. ad Corinth. cap. 9. *Omnes quidem currunt, sed unus accipit bravium*. Luctatores sumus in hoc arenario mundi, certantes, & belligerantes pro bravio regni cœlestis possessione, quam tesseram habemus, quod quis certo obtinebit bravium hujus possessionis? explico me terrestri similitudine: olim nudi luctabantur, seque oleo inungentes decertabant, qui ergo magis se oleo inungebat, huic moraliter victoria, bravium quasi certum erat: oleum sunt opera misericordiæ, his qui se magis ac magis inungit, plura misericordiæ opera perpetrat, huic & certior salus, ac bravium æternæ beatitudinis indubiè promitti potest.

Epilogus.

Hortor ergo cum verbis exordii. Prov. cap. 3. *Misericordia ac veritas te non deserant, circumda eas gutturi tuo, & deservit in tabulis cordis tui, & invenies gratiam.*

Amen,

